

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovarsyho a členov senátu JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného **xxx1** a spol. pre obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a) Tr. zák. a iné, prejednal na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2020 návrh Generálneho prokurátora Slovenskej republiky na rozhodnutie o nepripustení účasti poškodených v trestnom konaní a takto

rozhodol :

Podľa § 47 ods. 3 Tr. por. v trestnej veci proti obvinenému **xxx1** a spol., vedenej na Odbore kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru Prešov pod sp. zn. ČVS: KRP-153/1-VYS-PO-2019, v trestnom konaní účasť poškodených nepripúšťa.

Odôvodnenie :

Generálny prokurátor Slovenskej republiky sa svojím návrhom domáhal, aby najvyšší súd nepripustil do tohto trestného stíhania poškodených vzhľadom na ich vysoký počet, ako aj na to, že jednotlivým výkonom ich práv by mohol byť závažným spôsobom ohrozený účel a rýchly priebeh trestného stíhania.

Najvyšší súd preskúmal podaný návrh z hľadísk uvedených v ustanovení § 47 ods. 3 Tr. por. a na podklade pripojeného spisového materiálu dospel k záveru, že návrh generálneho prokurátora je dôvodný.

Z predloženého spisu vyplýva, že vyšetrovateľ odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov uznesením, sp. zn. ORP-1273/1-VYS-PO-2019, zo dňa 6. decembra 2019 podľa § 199 ods. 1 Tr. por. začal trestné stíhanie za prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 Tr. zák. na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení.

Opatrením riaditeľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, sp. zn. KRPZ- PO-OKP-109-024/2019, zo dňa 7. decembra 2019 bolo určené, aby vyšetrovanie v uvedenej trestnej veci ďalej vykonával vyšetrovateľ odboru kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru Prešov (ďalej len „vyšetrovateľ PZ“), pretože si to vyžadovala povaha veci vzhľadom na jej závažnosť, rozsiahlosť a zložitosť. Vec je vedená na odbore kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove pod sp. zn. ČVS: KRP-153/I-VYS-PO- 2019.

Vyšetrovateľ PZ uznesením, sp. zn. KRP-153/1-VYS-PO-2019, zo dňa 8. decembra 2019 podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vzniesol **xxx1, xxx2 a xxx3** obvinenie za prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 6. decembra 2019 najneskôr v čase o 11.40 hod. na ul. Mukačevskej v Prešove na parkovisku pred bytovým domom s popisným číslom 7 ako samostatne zárobkovo činné osoby pri vykonávaní riadeného mikrotunelovacieho vrtu pre spoločnosť **yyy**, s.r.o. so sídlom na **yyy** (ďalej len „**yyy**, s.r.o.“), realizovanom popod spevnené plochy parkoviska za účelom uloženia chráničky elektrického nízkonapäťového vedenia pre objednávateľa týchto prác spoločnosť **zzz**, s.r.o. so sídlom **zzz** (ďalej len „**zzz**, s.r.o.“), prerazili plynové potrubie v správe Slovenského plynárenského priemyslu, a.s., uloženého v zemi, ktoré viedlo do bytového domu č. 7 na ul. Mukačevskej v Prešove, kde následne za doposiaľ presne nezistených okolností došlo k úniku zemného plynu do priestorov tohto bytového domu a v čase o 12.12 hod. k jeho vznieteniu a výbuchu v priestoroch tohto bytového domu, pričom od prerazenia plynového potrubia až do momentu výbuchu po dobu najmenej 30 minút, spoliehajúc sa na to, že unikajúci zemný plyn sa samovoľne odvetrá pootváraním okien obyvateľmi bytového domu, nevykonali žiadne relevantné opatrenia, ktorými by odvrátili bezprostredne hroziace nebezpečenstvo vznietenia a výbuchu plynu, a to najmä okamžite po zistení prerazenia potrubia a úniku plynu ako osoby zodpovedné za vznik poruchy nekontaktovali integrovaný záchranný systém na telefónnom čísle 112, a netelefonovali ani na poruchovú linku Slovenského plynárenského priemyslu, a.s. 0850 111 727 a ani na iné tiesňové linky a taktiež ani nevyzývali prítomné osoby, aby ihneď nebezpečný priestor opustili, napriek tomu, že im táto povinnosť vyplýva z ustanovení Technického pravidla plyn TPP 700 02 Technické a bezpečnostné podmienky na predchádzanie poškodzovania plynárenských zariadení prevádzkovateľa distribučnej siete subjektmi tretej strany z mája 2012, ako aj z ustanovení § 415 Občianskeho zákonníka, kde následkom výbuchu zemného plynu došlo k rozsiahlym devastačným poraneniam nezlučiteľným so životom u najmenej siedmich doposiaľ presne nestotožnených osôb, nachádzajúcich sa v bytovom dome, ako aj v jeho blízkosti, k doposiaľ presne nešpecifikovanej ujme na zdraví najmenej 39 osôb a škodám na majetku presne nezisteného počtu obyvateľom bytového domu na ul. Mukačevskej č. 7 v Prešove, ako aj na okolitých bytových domoch a presne nezisteného počtu zaparkovaných motorových vozidiel na ul. Mukačevskej v Prešove, celkovo vo výške najmenej 3.888.864,- €.

Dňa 21. februára 2020 vyšetrovateľ PZ podľa § 206 ods. 6 Tr. por. písomne upozornil obvinených **xxx1, xxx2 a xxx3** na zmenu právnej kvalifikácie s tým, že tento skutok je ďalej posudzovaný ako obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a) Tr. zák.

Vyšetrovateľ PZ uznesením, sp. zn. KRP-153/1-VYS-PO-2019, zo dňa 21. februára 2020 podľa § 199 od. 1 Tr. por. začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vzniesol obvinenie **xxx4 a xxx5** za obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1, písm. a), ods. 4 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

Xxx5 ako zamestnanec v spoločnosti **zzz**, s.r.o so sídlom **zzz** (ďalej len „**zzz**, s.r.o.“) na pracovnej pozícii projektový manažér a stavbyvedúci, vediac o tom, že pri realizácii zmluvy o dielo č. 1414/2000/2019, uzavretej medzi uvedenou spoločnosťou a spoločnosťou **xyz**, a.s., so sídlom **xyz** (ďalej len „**xyz**, a.s.“), podpísanej na strane **zzz**, s.r.o. dňa 20. augusta 2019, na strane **xyz**, a.s. dňa 6. septembra 2019 s názvom „PREŠOV - SÍDLISKO III - ulica Volgogradská - úprava NN káblovej siete" budú sa vykonávať aj zemné práce na ulici Mukačevskej v Prešove a na základe vytýčenej trasy plynárenských zariadení, ktoré vykonal zamestnanec spoločnosti SPP distribúcia, a.s. so sídlom podnikania Bratislava 825 11, Mlynské Nivy 44/b (ďalej len „spoločnosť SPP distribúcia, a.s.“) aj na tejto ulici, disponujúc iba orientačnou informáciou o existencii plynárenských zariadení v blízkosti zemných prác, ktoré sa mali vykonať aj na tejto ulici, nepredložil spoločnosti SPP distribúcia, a.s. ako vlastníkovi prevádzkovateľovi týchto zariadení za spoločnosť **zzz**, a.s. ako dodávateľa vyššie uvedeného diela žiadosť o vytýčenie plynárenských zariadení aj na ulici Mukačevskej v Prešove, rovnako nepredložil tejto spoločnosti projektovú dokumentáciu ohľadom realizácie výkopových prác za účelom vyjadrenia sa tejto spoločnosti k projektovej dokumentácii a zároveň nepožiadala uvedenú spoločnosť o udelenie súhlasu s činnosťou v ochrannom pásme plynovodu, čím by boli spoločnosťou SPP distribúcia, a.s. striktné určené podmienky, a ktorých je možné vykonávať zemné práce aj v ochrannom pásme plynového potrubia na ulici Mukačevskej, zanedbajúc uvedenú povinnosť v presne nezistený deň, v čase od uzavretia vyššie uvedenej zmluvy o dielo, najneskôr do 10:00 h dňa 6. decembra 2019 v Prešove, svojvoľne rozhodol o zmene trasy uloženia nízkonapäťového káblu, ktorá nezodpovedala projektu, ktorý bol pre účely uvedenej zmluvy vypracovaný spoločnosťou **xya**, s.r.o. v októbri 2018, a to tak, že časť trasy, ktorá mala podľa projektu viesť pozdĺž priečelia bytového domu na Mukačevskej ul. č. 7 v Prešove, svojvoľne zmenil na trasu križne smerujúcu od pravého predného rohu bytového domu č. 7 k ľavému prednému rohu bytového domu č. 9 popod spevnené plochy parkoviska, aj keď vedel, že podľa zápisu o vytýčení plynárenských zariadení, ktorého prevzatie podpísal dňa 24. októbra 2019, ako aj podľa projektu, výkop pre časť tejto trasy projektovanej pozdĺž bytového domu č. 7 je nutné vykonať výhradne ručne, svojvoľne s poznaním iba orientačnej hĺbky plynárenských zariadení v trase vrtu rozhodol, že celá zmenená trasa bude realizovaná horizontálnym riadeným vŕtaním – mikrotunelovaním (ďalej len „mikrotunelovanie“) s tým, že aj napriek tomu, že vedel, že v ním určenej trase mikrotunelovania sa nachádzajú inžinierske siete, pričom zároveň dôjde ku križovaniu s plynárenským zariadením, ktorého skutočná hĺbka má byť zistená jeho odkopávaním v zemi, pričom **xxx6** ako zamestnanec spoločnosti **zzz**, s.r.o., poverený konateľom tejto spoločnosti funkciou vedúceho zemných prác, ktorý po oboznámení sa s informáciou o takto zmenenej trase výkopu, aj napriek oboznámeniu sa so zápisom o vytýčení plynárenského zariadenia zo dňa 24. októbra 2019 a jeho prílohami, vediac teda o tom, že výkopové práce pozdĺž bytového domu č. 7 je nutné vykonávať výhradne ručne a tieto sa budú vykonávať aj v ochrannom pásme plynového potrubia, súhlasil s mikrotunelovaním a spoločne fyzicky v teréne s **xxx3**, ktorý súhlasil s touto zmenou, odmeraním overili hĺbky inžinierskych sietí na takto zmenenej trase, a to vodovodu a kanalizácie, ktoré križovali smer mikrotunelovania, s výnimkou hĺbky uloženia plynového potrubia, u ktorého bol vytýčený iba smer jeho uloženia medzi bytovými domami č. 3 a č. 9, avšak s poznaním iba orientačnej hĺbky jeho uloženia pod zemou udanej na 1,1 metra a bez vykopania sondy v presnom mieste križovania, teda bez relevantného a reálneho zistenia a overenia hĺbky plynovodu, v dôsledku takto ustálenej trajektórie

mikrotunelovania dňa 6. decembra 2019 v čase okolo 11.29 h došlo vo vzdialenosti podľa geodetického zamerania 22,93 m od zavrtania sa do zeme pri pravom prednom rohu bytového domu č. 7, pod chodníkom pri ľavom prednom rohu bytového domu č. 9 na Mukačevskej ulici v Prešove k prerazeniu uvedeného plynovodu patriaceho spoločnosti SPP distribúcia, a.s. Bratislava, uloženého v hĺbke 149 cm pod zemou, a to pilotnou hlavicom mikrotunelovacieho zariadenia zn. Vermeer Navigátor D9X 13 III, obsluhovaného už obvineným **xxx1** a navigovaného už obvineným **xxx3**, následkom čoho sa zemný plyn unikajúci po poškodení z plynovodu doposiaľ presne nezisteným spôsobom začal hromadiť v 12-poschodovom bytovom dome č. 7 na Mukačevskej ulici s tým, že **xxx6**, ako vedúci týchto prác, aj napriek tomu, že nepodpísal protokol o odovzdaní staveniska spoločnosti **xyz**, odišiel na obed a v čase poškodenia plynovodu sa nachádzal na obedňajšej prestávke na tom istom Sídlišku III, v reštaurácii Sabaraca v Prešove, kde po siedmich neúspešných volaniach menovanému od **xxx3**, opakovaných v čase od 11.29:17 h do 11:37:27 h za ním ako za zodpovedným pracovníkom spoločnosti **zzz**, s.r.o. osobne prišiel už obvinený **xxx2**, ktorý mu oznámil, že došlo k poškodeniu plynovodu a úniku plynu, na základe čoho **xxx6** prišiel na miesto udalosti, kde, presvedčiac sa o poškodení plynového potrubia v teréne, nevykonával ako vedúci zemných prác žiadne relevantné opatrenia, ktorými by mohlo dôjsť k odvráteniu hroziaceho výbuchu plynu, najmä bezodkladne nezavolať na poruchovú linku spoločnosti SPP distribúcia, a.s. Bratislava, s ktorým číslom bol oboznámený, ani na telefónne číslo záchrannej linky, ani nevyzýval prítomné osoby, aby ihneď opustili nebezpečný priestor, napriek tomu, že mu táto povinnosť vyplýva z ustanovení Technického pravidla plyn TPP 700 02 Technické a bezpečnostné podmienky na predchádzanie poškodzovania plynárenských zariadení prevádzkovateľa distribučnej siete subjektmi tretej strany z mája 2012, zo zápisu o vytýčení plynárenských zariadení zo dňa 24. októbra 2019, ako aj z ustanovení § 415 Občianskeho zákonníka, ale oznámenie o udalosti telefonicky podal iba svojmu nadriadenému **xxx7**, konateľovi spoločnosti **zzz**, s.r.o., kvôli čomu došlo k oddialeniu, a teda aj k zmareniu včasného odstavenia alebo iného zamedzenia úniku plynu z miesta poškodenia plynovodu, následkom čoho zemný plyn aj naďalej unikal a zatiaľ presne nezisteným spôsobom sa nahromadil v bytovom dome č. 7 na Mukačevskej ulici v Prešove, kde v čase o 12:12:53 h dňa 6. decembra 2019 došlo k výbuchu tohto 12-poschodového bytového domu a jeho požiaru s tým, že následkom udalosti a v bezprostrednej súvislosti s touto udalosťou došlo k rozsiahlym devastačným poraneniam nezlučiteľným so životom u osôb nachádzajúcich sa v čase udalosti v tomto bytovom dome a v jeho bezprostrednej blízkosti, a to **xxa**, **xxa**, **xxa**, **xxa**, **xxa**, **xxa**, **xxa** a s najvyššou pravdepodobnosťou aj **xxa**, ktorej telesné pozostatky doposiaľ neboli nájdené, taktiež k zatiaľ presne nešpecifikovanej ujme na zdraví u ďalších najmenej 39 osôb a k majetkovej škode pre obyvateľov dotknutého bytového domu, ako aj na okolitých bytových domoch, taktiež k výbuchu v pivničných priestoroch bytového domu č. 9 na Mukačevskej ulici v Prešove s doposiaľ presne nezistenou škodou na majetku a tiež k poškodeniu motorových vozidiel zaparkovaných na Mukačevskej ulici v Prešove, s celkovou škodou vo výške najmenej 3.888.864,- €.

Rozkazom riaditeľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove č. 43/2019 z 20. decembra 2019 bola zriadená pracovná skupina na vyšetrovanie a dokumentovanie trestného činu všeobecného ohrozenia zložená, okrem iných skupín, aj zo štyroch vyšetrovateľov odboru kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, ktorí na základe pokynov vedúceho pracovnej skupiny

vykonávali výsluchy svedkov - poškodených, ktorým bolo týmto trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené ich iné zákonom chránené práva alebo slobody.

V priebehu dokazovania v rámci prípravného konania bolo ustálené a zadokumentované, že v predmetnej trestnej veci vystupuje najmenej 447 osôb v procesnom postavení poškodených, podrobne špecifikovaných na č. 1. 4880 až 4889 vyšetrovacieho spisu. V zozname poškodených je uvedených celkovo až 455 subjektov, avšak zoznam zahŕňa aj 8 fyzických osôb, ktoré pri výbuchu zomreli, a z tohto dôvodu nemôžu vykonávať práva poškodeného ($455 - 8 = 447$). Medzi poškodenými sú fyzické osoby, ako aj právnické osoby [spoločnosti, či verejnoprávne subjekty (Mesto Prešov, Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Sociálna poisťovňa)]. Medzi poškodené subjekty patria predovšetkým rodinní príslušníci po nebohých (manžel, deti), ďalej majitelia bytov v súčasnej dobe už zbúraného bytového domu na ul. Mukačevskej 7, Prešov alebo ich nájomníci a majitelia zariadení bytov. Ďalej ide o poškodených, ktorým bola spôsobená majetková škoda na osobných motorových vozidlách, na bytoch v príľahlých bytových domoch na ul. Mukačevskej č. 3, č. 5, č. 9, č. 11, č. 13, Volgogradskej č. 66-86, na Súkromnej Základnej škole na ul. Mukačevskej č. 1, ako aj o poškodených, ktorí boli ambulantne ošetrení vo FNsP J. A. Reimana Prešov a napokon medzi poškodené osoby je potrebné zahrnúť aj súkromné poisťovne, **xxb**, **xxb**, a.s., **xxb**, s.r.o., **xxb**, a.s. Prešov.

Niektorí poškodení (spravidla ide o vlastníkov bytov v príľahlých bytových domoch) si ustanovili spoločného zástupcu, a to osobu **aaa**, ktorý zastupuje osoby z bytového domu Mukačevská č. 3, **aab**, ktorá zastupuje osoby z bytového domu Mukačevská č. 5, **aac**, ktorý zastupuje osoby z bytového domu Mukačevská č. 9, **aad**, ktorý zastupuje osoby z bytového domu Mukačevská č. 11 a č. 13 a **aae**, ktorý zastupuje osoby z bytového domu Volgogradská č. 66 až 86.

V zmysle § 47 ods. 7 Tr. por. sa procesných práv poškodeného vzdali: **aaf**, **aag** (spoločný zástupca), **aah** a **aii**, a.s. (v zast. **aaj**).

Časť poškodených (spolu 246 osôb) má päť spoločných zástupcov (**aaa** - 75, **aab** - 68, **aac** - 43, **aad** - 34, **aae** - 29), z ktorých jeden spoločný zástupca, a to **aae**, zastupujúci 29 poškodených, sa vzdal procesných práv poškodeného. V trestnom konaní popri poškodených zastúpených štyrmi spoločnými zástupcami vystupuje ďalších 201 poškodených subjektov samostatne, z ktorých sa len vyššie uvedení traja poškodení (**aaf**, **aah** a **aii**, a.s.) vzdali procesných práv poškodených, t. j. okrem štyroch spoločných zástupcov samostatne koná ďalších 198 poškodených osôb.

Podľa § 47 ods. 3 Tr. por. ak je v tej istej veci veľký počet poškodených, spravidla prevyšujúcich 100, a jednotlivým výkonom ich práv by mohol byť závažným spôsobom ohrozený účel a rýchly priebeh trestného stíhania, rozhodne v prípravnom konaní na návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky o účasti poškodených v trestnom konaní najvyšší súd uznesením, ktoré sa doručí navrhovateľovi. Ak návrh nebol zamietnutý, generálny prokurátor zabezpečí, aby bolo uznesenie vhodným spôsobom zverejnené.

Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností, hodnotiac tieto jednotlivo i v ich súhrne, dospel najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci sú splnené základné podmienky na postup v zmysle § 47 ods. 3 Tr. por. V záujme rýchlosti konania je potrebné zamerať vyšetrovanie na zakladené skutočnosti, vyplývajúce z ustanovenia § 119 ods. 1 Tr. por. Výkon práv jednotlivých poškodených vzhľadom na ich počet by mohol závažným spôsobom ohroziť účel a rýchly priebeh trestného stíhania.

S poukazom na uvedené skutočnosti a platný právny stav Najvyšší súd Slovenskej republiky preto na návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky rozhodol, že účasť poškodených v danej veci nepripúšťa.

Procesné postavenie poškodených v zmysle § 46 ods. 1 Tr. por. sa v dôsledku tohto rozhodnutia mení tak, že poškodení už nemôžu v priebehu ďalšieho trestného konania v prejednávanej veci vykonávať práva uvedené v § 46 ods. 1, ods. 3, ods. 6 Tr. por. Odo dňa zverejnenia tohto uznesenia začína plynúť premlčacia lehota ohľadom nárokov poškodených na náhradu škody v občianskoprávnom konaní, preto musí generálny prokurátor zabezpečiť vhodné zverejnenie tohto uznesenia.

Na záver najvyšší súd poznamenáva, že hoci v úvodnej časti návrhu generálneho prokurátora sa uvádza ČVS posudzovanej trestnej veci ORP-1273/1 - VYS-PO-2019, pod ktorým bolo začaté trestné stíhanie, z jeho obsahu ako aj záverečnej časti, v ktorej je obsiahnutý aj samotný návrh, je uvedené už správne a aktuálne ČVS: KRP-153/1-VYS-PO- 2019 zodpovedajúce obsahu vyšetrovacieho spisu, ktoré preto aj najvyšší súd uviedol do výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 10. novembra 2020

JUDr. Martin Piovartsy, v. r.
predseda senátu